

Ministerie van Financiën
Directie Domeinen
t.a.v. dhr. H. Boerebach
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Postadres
Postbus 1100
3980 DC Bunnik

Bezoekadres
Kosterijland 15
3981 AJ Bunnik

Telefoon
030 - 659 52 11

Telefax
030 - 656 78 35

KvK
V40409176

ING bank
66.71.15.595

E-mail
tankstations@bovag.nl

Internet
www.bovag.nl

Bunnik, 11 juni 2008

Onze referentie: 262241
Doorkiesnummer: 030 6595403

Betreft: Commentaar BOVAG op rapport Evaluatie Benzineveiling

Geachte heer Boerebach,

Hierbij ontvangt u het commentaar van BOVAG Tankstations op het Rapport Evaluatie Benzineveiling, dat u ons onder embargo ter beoordeling heeft verstrekt. Hartelijk dank dat ons deze mogelijkheid wordt geboden. Onze reactie zal ik in deze brief puntsgewijs opsommen.

1. Over het algemeen delen wij de mening van SEOR dat er na vijf veilingen geen sprake is van echte nieuwe toetreders en dit staat in schril contrast tot de oorspronkelijke bedoelingen van de overheid. Het tweetal nieuwe toetreders dat de veilingen tot nu toe heeft opgeleverd, hebben logischerwijze geen netwerk van betekenis en in zoverre zijn zij niet in staat iets in te brengen tegen de dominante positie van de grote oliemaatschappijen. Partijen die wel enige tegenkracht kunnen bieden slaan hun slag niet tijdens een veilingronde, maar kopen hele netwerken buiten de veiling om op. Deze conclusie trekt SEOR ook in hoofdstuk 3, tabel 3.3. Wij verwijzen hierbij ter illustratie naar de aankoop van Texaco Benelux door het Israëliëse Delek, afgelopen najaar. De veiling levert tot nu toe hooguit een stoelendans op, geen herverdeling van de macht langs de rijksweg. In die zin is de veiling een wassen neus: een cosmetisch lapmiddeltje dat maar al te duidelijk laat zien dat eigenlijk grondiger ingrijpen gewenst is.

2. De hierboven aangehaalde grondiger aanpak formuleert SEOR in hoofdstuk 8 van het rapport, waarin de onderzoekers een drietal maatregelen formuleren die BOVAG graag doorgevoerd zou zien:

2a. Meer informatie in het biedboek (kaartliters, truckdiesel liters en shopomzet) stellen nieuwkomers en buitenstaanders in staat om een beter onderbouwd bod op een locatie uit te brengen. Zittende concessiehouders zijn hierdoor minder vanzelfsprekend in het voordeel dan nu het geval is.

2b. Het toestaan van een tweede merknaam en pomphouder op dezelfde locatie is een maatregel die BOVAG al eerder heeft voorgesteld in het kader van de herziening van de algemene

groepsvrijstellingsverordening (GVO nr 2790/99). Deze GVO-herziening moet in mei 2010 worden doorgevoerd en met het niet-functioneren van de veiling in het achterhoofd beschouwen wij deze maatregel als een uitgelezen kans om los van de veiling, op Europees niveau meer concurrentie te bewerkstelligen.

2c. Een nieuwe reductieverplichting is een goede manier om te bewerkstelligen dat de oliemaatschappijen ook daadwerkelijk locaties inleveren. SEOR trekt op verschillende plaatsen in het rapport (onder meer in hoofdstuk 3) tevens de conclusie dat er buiten de veiling om ten tijde van de reductieverplichting meer tankstations van vlag zijn verwisseld dan tijdens de veiling. Juist de combinatie van veiling en een permanente reductieverplichting levert ons inziens juist de beste garantie dat oliemaatschappijen ook daadwerkelijk locaties afstaan. Immers, na het aflopen van de reductieverplichting zijn de oliemaatschappijen weer begonnen met uitbreiding van hun netwerk tijdens de veiling. BOVAG raadt dan ook aan om zo spoedig mogelijk een nieuwe reductieverplichting in te voeren.

2d. Invoering van een gebiedscriterium is eveneens een goede borging voor meer diversiteit langs de Nederlandse rijksweg.

In tegenstelling tot SEOR benadrukt BOVAG dat juist de combinatie van de in hoofdstuk 8 voorgestelde maatregelen meer effect zullen hebben dan dat de veiling tot nu toe. Daarom is het onbegrijpelijk dat SEOR deze niet per direct adviseert door te voeren, maar om af te wachten tot de overheid een dataset met prijzen over langere tijd tot haar beschikking heeft. De vraag is wie deze dataset zou moeten gaan verzamelen, wie er voor de kosten opdraait en wie de rechtmatige eigenaar van deze dataset zou moeten zijn. Het verzamelen van de juiste gegevens is arbeidsintensief, want zeer volatiel en daarmee duur. Bovendien: welke prijzen denkt men te moeten verzamelen? De landelijke of lokale adviesprijzen van alle oliemaatschappijen? De pompprijzen op de totems? Het kortingsniveau? Als deze dataset er niet komt – en dat lijkt aannemelijk – zullen de zeer effectieve maatregelen hoogstwaarschijnlijk op de lange baan worden geschoven. Daarmee mist de overheid een gouden kans om zelfstandige ondernemers een reële kans te geven op winst tijdens een veilingronde. De SEOR-analyse is op dit punt dus goed, maar de analisten bijten niet door.

3. In hoofdstuk 6 bespreekt SEOR de topdeelregeling. Met name de conclusie over het biedgedrag tijdens de veiling vinden wij bevreemdend. SEOR probeert hier aan te tonen dat tijdens een gesloten-enveloppe veiling met topdeelregeling rationeel biedende partijen niet boven de waarde die zij aan een concessie toekennen, zullen bieden. Met name voetnoot nummer 90 op pagina 65 werkt bijna aandoenlijk en getuigt weliswaar van een groot vertrouwen in het goede van de mens, maar komt op de keper beschouwd nogal naïef over. BOVAG kan zich niet onttrekken aan de indruk dat zittende concessiehouders, wanneer zij een eigen locatie echt willen behouden, met absolute *overpower* bieden op die eigen locatie. Hierbij is de feitelijke waarde die zij aan een locatie toekennen het topdeel, van waaruit een daadwerkelijk bod wordt berekend. Zo ontstaan de opmerkelijk hoge biedingen op bijvoorbeeld Esso Meelakkers (€ 7 miljoen tegenover tweede bod € 3 miljoen), Shell Hazeldonk-Oost (€ 14,3 miljoen tegenover tweede bod € 4,2 miljoen) en Shell Tienbaan (€ 10 miljoen tegenover tweede bod € 850.000).

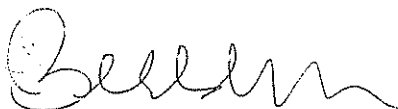
BOVAG stelt een andere veilingssystematiek voor, waarbij de versturende topdeelregeling voorkomen wordt: Laat voorafgaand aan een veiling via twee onafhankelijke waardebeoordelingen een afkoopsom vaststellen waarmee de zittende concessiehouder wordt onteigend en schadeloos gesteld. Daarna kan de overheid alle extra benodigde informatie over de locatie (liters, kaartliters, truckdiesel liters en shopomzet) in de biedboeken opnemen, zonder dat de NMa deze eerst op mededingingsgevoeligheid hoeft te toetsen. Zodoende kunnen deelnemers tijdens de veiling met open vizier bieden, en wel zonder topdeelregeling. Het veilingproces loopt door deze procedurele wijziging vertraging op en de convenanten zullen moeten worden opgebroken, maar het zal de transparantie van het veilingproces en de kansen van nieuwe spelers op een locatie vergroten.

4. Op het gebied van de onderliggende rechtsrelaties adviseert SEOR in hoofdstuk 7.1 dat de voorwaarden die gesteld worden aan de koper van een concessie met betrekking tot het aanbieden van een contract aan een exploitant, moeten worden verscherpt. BOVAG onderschrijft dit advies van harte. Nieuwe concessiehouders nemen het in de praktijk niet zo nauw met het aanbieden van een nieuw contract met netto-winstaandeel, hetgeen in een aantal gevallen geleid heeft tot gerechtelijke procedures (Texaco vs. exploitant Polhuis) of het simpelweg niet aanbieden van een contract (Texaco tegenover exploitant Roadrunner). Dat de exploitant zijn recht moet halen via de rechter, gebeurt in de praktijk al in de meeste gevallen.

De beoogde rechtsbescherming tot 2018 van de onderliggende rechtsrelaties vertoont in de praktijk lekken. De concessiehouder is bij verplaatsing van een rijkswegstation wel beschermd en gaat over naar de nieuwe locatie terwijl de onderhuurder/exploitant zijn huurrecht verliest. BOVAG kent ten minste één geval (Shell vs. De Lucht) waarin de concessiehouder verplaatsing van een station met slechts 50 meter aangrijpt om de zittende onderhuurder met het oog op de veiling van het station af te krijgen. Deze handelswijze druist in tegen de geest van de afgesloten convenanten en de benzinewet, en toont eens te meer aan dat exploitanten en onderhuurders weliswaar op papier beschermd worden, maar dat toezicht op deze bescherming in de praktijk tekort schiet. BOVAG is van mening dat huurders/exploitanten beter beschermd moeten worden tegen machtsmisbruik van de concessiehouder. Dit houdt in dat de overheid haar verantwoordelijkheid moet nemen en actief moet toezien op naleving van de regels omtrent de onderliggende rechtsrelaties en de beoogde bescherming van ondernemers.

Met vriendelijke groet,

BOVAG

J.H. Bessembinders
secretaris BOVAG Tankstations